

LIFE IP Deltanatuur

Deltanatuur houdt Nederland leefbaar

Samen met alle partners geeft LIFE IP Deltanatuur een impuls aan het ontwikkelen van waardevolle deltanatuur in Nederland.

De Nederlandse delta herbergt unieke natuur. Dit gebied – van de Noordzee, de Waddenzee en het IJsselmeer tot de zuidwestelijke delta en de grote rivieren – is niet voor niets onderdeel van Natura 2000, het Europese netwerk van beschermde natuurgebieden. Het is een oer-Hollands landschap dat wordt gevormd door typische getijdennatuur. Dit maakt het gebied een bijzondere plek voor veel vogels, planten en dieren. Een plek die bijdraagt aan ons welzijn en aan onze economie. Een plek waar mensen de natuur willen beschermen, beleven en benutten.

Onze deltanatuur staat niet op zichzelf. In dit drukbevolkte en intensief gebruikte gebied zijn natuur, veiligheid en economie onlosmakelijk met elkaar verbonden. We zijn telkens op zoek naar het goede evenwicht tussen deze drie belangen.

Activiteiten op het gebied van landbouw, visserij en de aanleg van dammen, dijken en polders, leiden tot veiligheid en economische welvaart. Ze verstoren echter ook de natuur. LIFE-IP Deltanatuur zoekt naar manieren om het belang van natuur te koppelen aan deze activiteiten. Naar manieren om elkaars ambities te versterken in plaats van te verstoren. Samen met alle partners – overheid, natuurorganisaties, waterbeheerders en bedrijven – geven we een impuls aan de ontwikkeling van waardevolle deltanatuur in Nederland.

Zo'n samenwerking vereist een frisse en ruime blik. Oog voor de belangen van de ander. Een gezamenlijke werkwijze. Bijvoorbeeld: hoe neem je het belang van de natuur mee als een voormalig landbouwgebied voor zandwinning wordt gebruikt?

In LIFE IP Deltanatuur experimenteren en leren we door middel van veldprojecten. Daarbij stellen we drie vragen centraal: - hoe zorgen we voor een samenhangende aanpak? - hoe krijgen we de verantwoordelijkheden scherp? – hoe benutten we optimaal de kansen in de regelgeving?

We zoeken telkens naar een aanpak waarin deelbelangen niet op zichzelf staan, maar op elkaar worden afgestemd. Waar natuurbelang wordt meegenomen in de verschillende uitvoeringsprogramma's. Want samenhang in de uitvoering zorgt voor evenwicht tussen de belangen van veiligheid, waterkwaliteit en natuur.

We streven naar een goede verdeling van verantwoordelijkheden. LIFE IP Deltanatuur helpt directbetrokkenen bij het scherp krijgen van hun rollen en verantwoordelijkheden. Vaak zijn die versnipperd en verdeeld over meerdere partijen. Wij bevorderen hierin inzicht en duidelijkheid.

We houden rekening met het feit dat de grote wateren dynamische systemen zijn en dat natuurontwikkeling dan ook om een dynamische aanpak vraagt. Daarom zoeken we naar een systematiek die natuurontwikkeling bevordert én de Natura 2000- doelstellingen borgt.

Zo maakt LIFE IP Deltanatuur zich sterk voor een uniek Nederlands deltagebied, waarin Europa's meest waardevolle flora en fauna beschermd en ontwikkeld worden. En waarin natuur, veiligheid en economie met elkaar verenigd en in balans zijn.

Drie wenkende perspectieven:

Casus 1. *Spuimonding (Zuid-Holland) – samenhang tussen natuur, wonen en werken*

Rondom het Haringvliet wordt een getijdennatuurgebied (opnieuw) tot stand gebracht. Verdwenen planten- en diersoorten keren terug. Het gebied draagt bij aan de waterveiligheid en biedt recreatiemogelijkheden. Maar hoe kwam het draagvlak daarvoor tot stand?

Landbouwgrond omzetten in natuur stuitte op weerstand bij bewoners, die blubber, muggen, drukte en afgesloten natuur vreesden. Gemeente en provincie wilden vooral een economische impuls.

Oplossing: laat dorpsverenigingen meewerken aan een integraal gebiedsplan waarin de nieuwe natuur het gebied interessanter maakt voor nieuwe bewoners, bedrijven en recreanten. Zo ontstaat *bottom up* een nieuw gebiedsbewustzijn. Hierin staat de natuur midden in de samenleving en vormt het de sleutel tot nieuwe, vitale woonwerkomgevingen.

Belangrijk: projectmedewerkers die goed communiceren met bewoners, bestuurders en agrariërs.

Casus 2. *Samenwerken aan bodem en water (Noord-Holland) – nieuwe rollen, nieuw bewustzijn*

In Noord-Holland nemen agrariërs nu verantwoordelijkheid voor verbetering van de water- en bodemkwaliteit. Daarmee dragen ze bij aan het realiseren van de Natura 2000-doelstellingen. Het begon ermee dat waterschap HHNK de provincie, andere waterschappen, LTO-Noord en boerencollectieven, samenbracht in het programma 'Samenwerken aan Bodem & Water'. Opdracht: de Noord- Hollandse wateropgaven aanpakken, o.a. door meer 'waterbewustzijn' te creëren.

Nieuw: het waterschap werkt minder directief handhavend en biedt agrariërs de ruimte - en stimuleert met subsidies - om hun eigen ambities te realiseren. Belangrijk: altijd vanuit gezamenlijke belangen spreken. Controle durven en leren loslaten. Belemmerende regelgeving oplossen. Vaandeldragers vinden op bestuursniveau. En alert zijn op momenten dat ontregelend eigenbelang de kop opsteekt en daar direct actie op ondernemen.

Casus 3. *Cascade (Grote rivierengebied) – industrie, natuur en veiligheid*

De zand- en grindwinnende industrie is actief in de grote rivierengebieden, die vaak ook Natura 2000-gebied vormen. Zo is de industrie goed geworden in het combineren van delfstofwinning met natuurontwikkeling en waterveiligheid.

Branchevereniging Cascade, partner van LIFE IP Deltanatuur, onderzocht hoe effectief de industrie is op het gebied van biodiversiteit en waterstandverlaging. Met een puntensysteem werd de biodiversiteit voor en na winning gemeten. Deze bleek flink toegenomen. Ook de waterstanden bleken verlaagd. Bovendien leverden 28 afgravingsprojecten 3400 ha nieuwe natuur op.

Een uitontwikkelde natuurpuntensysteem kan helpen bij het eenvoudig objectief vaststellen van natuurwaarden en zou ook gebruikt kunnen worden bij andere Natura 2000-programma's.

Deze actie is een goed voorbeeld van synergie tussen ogenschijnlijk tegenstrijdige belangen. Er ontstaat een sterke samenhang tussen economische activiteit, veiligheid, regelgeving en natuurontwikkeling, die een voorbeeld kan zijn voor andere LIFE IP Deltanatuurprojecten.